

Rodna Gruda

PRIMORSKE »ŠTME« v ARGENTINI

Argentine Voices from Slovenian Littoral

Objavljeno dne/Published on: 02.06.2017

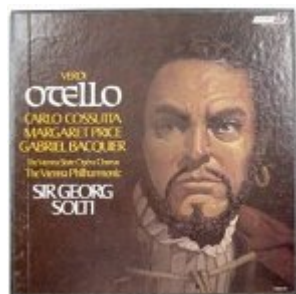
Avtor članka/Article Author: Rok Fink

Nekoč, pred leti, sem spremljal dobro prijateljico, igralko, v Gorico, staro Gorico; imela je vlogo v nekem odrskem delu. Ko se je še pripravljala in ličila, sem šel na cigareto in stal v bližini gledališča. Pojavita se mladeniča, komaj v začetku najstništva, morda pri 11 letih, in eden od njiju, debeluškar, s temnimi lasmi, se je na ves glas drl »Chist'è 'o paese d' 'o sole« ... In sem si mislil: »Kakšne 'štme' imajo ti Italijani!« Zatim se približa k javnemu telefonu tam na steni, zavrti neko številko in pozdravi mamo ... po slovensko ... Torej, ni bil ravno Italijanček, sicer... Ostalo mi je v spominu in potem sem pomislil: saj res! Poglejmo dva primera primorskih glasov v Argentini.

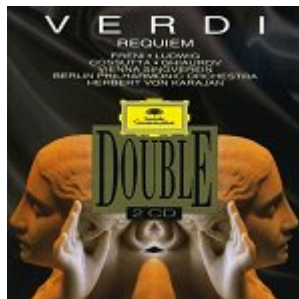
Several years ago, I remember accompanying my good friend, who was an actor, to Gorizia where she performed in some a play. As she was getting ready and putting on her make-up, I went for a smoke in front of the theater. Two young boys who were probably around 11 years old – neither of them yet a teenager – appeared out of nowhere and one of them, a chubby boy with dark hair, sang at the top of his voice, “Chist'è 'o paese d' 'o sole!” I remember thinking to myself, “Those Italians sure know how to sing!” However, then he approached a telephone booth, dialed a number and greeted his mother in Slovenian. As it turned out, he wasn't Italian at all. It really stuck in my memory and I couldn't help thinking, “Of course!” Let's have a look at two Argentine voices from the Slovenian Littoral.

Čudoviti Carlo Cossutta (po domače Uči Kocjanov). Resnici na ljubo, Košuta. Dramatski tenorist, z mogočnim, bogatim glasom, a s posebnostjo, ki je velike, dramske »štme« navadno nimajo: lep glas, lep. Obarvan s krasno tenorsko mehko barvo, a kljub temu močan in prodoren. Skupaj z Vickersom edini res pravi »Otello« zadnje tretjine prejšnjega stoletja. V živo sem ga slišal samo trikrat, v newyorškem Metropolitanu in buenosaireškem Colonu. Bil je neverjeten. Žal nič kaj medijski. Komaj nekaj komercialnih posnetkov, a med njimi pod veličastnimi taktirkami: Verdijev Otello pod Soltijem, Verdijev Requiem pod Karajanom (mati slednjega, mimogrede, je bila Slovenka). Veliko je pa posnetega v živo. Med drugim tudi »Samson«, komercialno izdan, kjer deli glavni vlogi z Marjano Lipovšek. Neverjetne ovacije sledijo njegovim arijam, o čemer pričajo ti številni posnetki, ki jih je na srečo mogoče dobiti.

Slovenija je imela veliko čast, da ga je slišala v Ljubljani ravno v Otellu in potem tudi videla na televiziji, ko je pristal na intervju, leta 1989.

Njegov življenjepis je znan. Lepe spomine zna njegova vdova Nidia deliti, kje povsod ga je spremljala, koga vse je na ta način spoznala. Po anekdoti je Carlo šel k njenemu očetu zaprositi ga za hčerino roko, a gospod Cotič je imel pomisleke, češ da študira petje, bo šel po svetu, ona pa bi ga doma čakala ... a je končno privolil. In tako ga je spremljala povsod in spoznala vse najpomembnejše operne hiše, velike ljudi kulture, glasbe, politike ... Marsikaj je tudi povedala za knjigo »Belkanto ali sla po petju« (Adi Danev, zbirka »Iz domačega panja«, ZTT EST, Trst, 2008).

Nazaj h glasovom. Primorske. V Argentini. Naj bo spomin na velikana uvod v predstavitev sopranistke.

Nekaj let že nastopa Carla Filipčič – Holm, potomka Primorca. In kaj v zvezi s Carlom? Poleg imena (usoda!) po eni strani bogat, velik glas. Za Wagnerja; seveda od tam dol skoraj za vse. In po drugi, lep glas. Spet lep. Sicer je pojem subjektiven, a ko se večina ljudi strinja ... drži. Po nekem komornem koncertu sem pristopil k njej in ji priznal, da tako lepo obarvanega soprana že dolgo nisem slišal v živo. Popolnoma iskreno.

Foto Marina Peralta Ramos

Zna povedati o svojem slovenskem poreklu, celo v intervjuju na radiu.

Pogovarjal sem se z njo, sicer v kastiljščini, saj ne obvlada našega jezika. Povedala je, da je mama Varne Holm hči Estoncev. S Petrom Filipčičem sta se spoznala v buenosaireski četrti Villa del Parque, kjer sta oba stanovala. Oče je obiskoval primorski klub »Triglav«, a žal je že zapustil ta svet in ne moremo neposredno od njega ničesar izvedeti.

Na fotografiji skupaj z Luko Debevcem Mayerjem.

Foto Martin Wullich

O tej slovenski strani porekla pa tudi, da je bil njen praded Švara, iz Komna, Gorice, fin tapetnik. V prvi svetovni vojni je bil ujetnik v Rusiji in govori se, da naj bi okrasil trugo poslednjega ruskega carja. Njena prababica Robič pa je bila baje iz neke fevdalne hiše. Njen ded Peter, tako kot so krstili sina, je že bil v Agentini, ko je dospela v Buenos Aires njena babica Štefi; spoznala sta se, zaljubila in poročila. Njunemu sinu Petru se je potem rodila Carla.

Sorodnike ima še vedno v Komnu, a z njimi nima stikov; še posebno so se ti zgubili, ker je njen ded prišel popolnoma sam v Ameriko in tako ni imel tu nobenih sorodnikov.

Rodila se je v Buenos Airesu in začela študij petja na državnem konservatoriju Carlos López Buchardo; prejela je stipendijo Leonor Hirsch, kar ji je omogočilo obiskovati Denise Duplex master classe med leti 2000 in 2002, leto, ko so jo sprejeli v višjo šolo teatra Colón. Dodelili so ji tudi druge stipendije, tako v Argentini kot v Nemčiji, kamor se je preselila leta 2007 in do 2009 imela priložnost se izpopolnjevati s pomembnimi pevcimi in učitelji.

Med drugimi je za vlogo Magde Sorel v operi Konzul leta 2010 prejela nagrado "Mejor cantante argentina" (Najboljša argentinska pevka), in za isto bila nominirana še leta 2011 in 2012 za njene interpretacije v Fideliju in Don Carlos-u.

Kako je začela s petjem? Pripoveduje, da je bilo popolnoma naključno. S prijatelji so hodili v teater in na "musicals" in je potem doma prepevala, tako da jo je mati poslala k profesorici petja. Le-ta je glasovno pripravljala zbor na pravni fakulteti in jo je povabila zraven. Tako je bila bolj in bolj vključena v glasbo, saj v družini ni glasbenikov. Vpisala se torej na konservatorij, ljudje so ji dajali spodbudo, in brez kakega konkretnega cilja je postajala prava pevka. Počasi, korak za korakom je se torej izpopolnjevala, iskala profesorje tu in v tujini in po tej poti gre tudi sedaj naprej. Obiskuje univerzo, in sicer študira antropologijo.

Da bi našteali njene vloge, bi bilo res predolgo. V tem še kratkem času njenega profesionalnega življenja je – v glavnem v Argentini in Nemčiji – prepela, kar si človek lahko zamisli, od komornega repertoarja do obsežne vrste opernih junakinj. Odlično obvlada tudi izgovorjavo raznih jezikov, celo poljščino; pri Góreckijevi 3. simfoniji je bila izvrstna. V kritikah v časopisih se vrstijo številni pridevniki o njenih nastopih, »ekspresivno«, »dovršeno«, »brezhibno«, celo »impresivno«, ki pa ni ravno pogosto uporabljen.

Nastopila je v Argentini, Nemčiji, ZDA, Švici, Urugvaju... od Bacha do Mahlerja in Berga, od Mozarta do Verdija in Wagnerja, v vseh repertoarjih je izjemna. Pred kratkim je v ZDA nastopila pri krstni predstavi »Creda« Martina Palmeri-ja v Lincoln Centru v New Yorku.

Poleg samega glasu, lepote in moči le-tega, je tudi vrhunsko izobražena v vseh stilih in seveda vse obvlada brezhibno.

Bo kdaj Slovenija imela čast, da jo obišče? In Carla čast nastopati tam? Lepo bi bilo ...